

Vrienden van het Airborne Museum

NIEUWSBRIEF No. 6

JUNI 1982

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
telefoon 085 - 337710

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil

Beste Vrienden,

Op 20 maart 1982 vond in de Concertzaal in Oosterbeek de 2e Algemene Ledenvergadering van onze Vereniging plaats, die door 99 leden werd bijgewoond. Ook onze vertegenwoordiger in Groot-Brittannië, Mr. A. Maynard M.B.E., was weer speciaal overgekomen. In verband met afwezigheid van de voorzitter, de heer Van Krieken, opende de vice-voorzitter, de heer Eykelhoff, de vergadering.

Allereerst werden behandeld het Algemeen Verslag 1981, het Financieel Verslag 1982 en de Begroting 1982. Hierna volgde de verkiezing van de nieuwe bestuursleden. De heer H. van Krieken en mevrouw S.G. Beek-Hobart traden af. Mevrouw M.H. Steinweg-ten Horn was reeds in december afgetreden.

De drie kandidaten, die door het bestuur waren voorgedragen, werden aan de aanwezige leden voorgesteld. Aangezien door de leden geen tegencandidaten waren gesteld, werd de voordracht van het bestuur zonder stemming aangenomen. Sedertdien heeft de functieverdeling plaatsgehad en het bestuur is nu als volgt samengesteld: de heer J. Smits, voorzitter; de heer J.A. Eykelhoff, vice-voorzitter; mevrouw J.M. de Langen, secretaris; de heer H.A. Hendriks, 1e penningmeester; de heer R. Fennema, 2e penningmeester; mevrouw J. Smit-Duchâteau, lid; de heer R.P.G.A. Voskuil, lid.

De vice-voorzitter bedankte de afgetreden bestuursleden voor het vele werk dat zij voor de Vereniging hebben gedaan.

De kascommissie werd uitgebreid van 2 naar 3 leden: de heer Kardol was bereid nog een jaar zitting te nemen en verder gaven zich op de heren Van Soest en Bekkers.

Vervolgens werd de heer W.T.B. de Ruyter aan de leden voorgesteld. Hij zal het bestuur met technische adviezen terzijde staan.

Tijdens de daaropvolgende rondvraag werden door de leden vele onderwerpen ter sprake gebracht. Verschillende suggesties van de leden zijn reeds binnen het bestuur besproken. Voor zover de vragen rechtstreeks betrekking hadden op het Museum, werden zij beantwoord door de Majoor Duyts.

Aan het eind van de vergadering bood Majoor Duyts aan de vice-voorzitter een voorzittershamer aan namens de Stichting Airborne Museum. De vice-voorzitter bedankte namens het bestuur voor dit geschenk.

Tot slot bedankte de vice-voorzitter alle aanwezigen voor hun enthousiaste medewerking en nodigde hij hen uit, na sluiting van de vergadering, naar de aangekondigde film te gaan kijken.

Thema-middag over de gevechten in Oosterbeek.

Op zaterdag 26 juni a.s. zal een thema-middag worden gewijd aan het verloop van de gevechten tijdens de Slag bij Arnhem rond Hartenstein en aan de westzijde van de zogenaamde "perimeter". De perimeter was het hoefijzervormige bruggehoofd dat de Britten tot het einde van de Slag verdedigden tegen de Duitse aanvallen.

Tijdens een wandeling door dit gebied zal met behulp van kaarten, luchtfoto's en grondfoto's uit 1944 worden getracht een beeld te geven van de strijd zoals die in dit deel van Oosterbeek heeft gewoed.

Het voorlopige programma ziet er als volgt uit:

- Half twee 's middags: Ontvangst van de deelnemers in het Airborne Museum, met koffie; kort overzicht van de te volgen route.
- Ca. twee uur: Vertrek voor de wandeling door Park Hartenstein, omgeving Van Lennepweg, Park "De Hemelsche Berg", de "Lage Oorsprong", omgeving Oude Kerk, oversteekplaats achter de Oude Kerk.
- Ca. vier uur: Koffie in de Concertzaal. Vervolgens zal worden teruggewandeld via de "Pietersberg" en Sportpark Hartenstein.
- De middag zal worden geleid door de heren A.Groeneweg, Chr. van Roekel en R.P.G.A. Voskuil.
- De kosten voor deze middag zijn f 5.-, te betalen bij aankomst in het Museum.

Wat gebeurt er met aanwinsten voor het Museum?

Regelmatig ontvangt het Airborne Museum van burgers of oud-militairen voorwerpen, documenten of foto's, die betrekking hebben op de Slag bij Arnhem. Alles wat binnenkomt, rechtstreeks bij het Museum of via onze Vereniging, wordt nauwkeurig geregistreerd, evenals de naam van de schenker of bruikleengever. Tot nog toe werd de gever mondeling of schriftelijk bedankt. Binnenkort zal hiervoor een nieuwe, vaste regeling worden getroffen. Iedere schenker of bruikleengever ontvangt voortaan van het Airborne Museum een "Certificaat van Ontvangst".

Een deel van de binnengekomen voorwerpen wordt eerst tentoongesteld in de aanwinsten-vitrine in de grote zaal, naast de maquette. Vervolgens krijgt het materiaal een plaats in één van de expositie-ruimten of wordt opgenomen in het magazijn of in het archief van het Museum. Indien nodig wordt een voorwerp eerst schoongemaakt, gerestaureerd en geconserveerd.

Het is helaas niet mogelijk om alle binnengekomen voorwerpen in de Nieuwsbrief te vermelden, er zal hieruit een keuze worden gemaakt.

Gemeente Archief Arnhem biedt luchtfoto-mozaïek aan.

Het Airborne Museum is onlangs verrijkt met een groot mozaïek, samengesteld uit luchtfoto's van Arnhem en omgeving, die op 12 september 1944 door een Brits verkenningsvliegtuig van 541 Squadron van de R.A.F. werden gemaakt. Dit mozaïek, dat het Gemeente Archief Arnhem had vervaardigd voor de vorig jaar gehouden expositie "Arnhem van boven", is nu blijvend tentoongesteld in de gang op de bovenverdieping van het Museum.

Toeval.

Enige tijd geleden ontving het Museum een tweetal nog gevulde flessen bloedplasma, die na de Slag bij Arnhem waren achtergebleven in een huis waar gewonde Geallieerden hadden gelegen. Helaas ontbrak de bijbehorende rubber slang met de infuusnaald. Medewerkers van het Museum namen contact op met verschillende ziekenhuizen en artsen in de hoop dat er ergens nog zo'n originele slang was achtergebleven. Nergens kon men hen echter helpen.

Toen dit probleem met Uw redacteur werd besproken, herinnerde deze zich dat hij op zolder nog iets had liggen dat aan de genoemde beschrijving voldeed. Na enig zoeken kwam het betreffende voorwerp tevoorschijn. Inderdaad bleek het een infuusnaald met slang te zijn van het type waarnaar men al zo lang op zoek was. De slang was zelfs nog compleet met de glazen houder met filter en met de aansluitkurk voor de plasma-fles.

Het spreekt vanzelf dat dit souvenir inmiddels is verhuisd van de zolder van Uw redacteur naar de kollektie van het Airborne Museum.

Schenking van uniformjassen.

Mevrouw B.Breman-Peters uit het Benedendorp in Oosterbeek heeft het Museum een tweetal Engelse uniformjassen geschonken.

Beide jassen, één van een soldaat en één van een luitenant van de Royal Artillery, zijn nog geheel in originele staat en compleet met alle distinctieven.

Belangrijke gift van de "Glider Pilot Regimental Association".

De Britse vereniging van oud-zweefvliegtuigpiloten, de "Glider Pilot Regimental Association", heeft onze Vereniging een bedrag van bijna 500 gulden geschonken.

Nieuw diorama van mortier-opstelling.

Kortgeleden is in de kelder van het Airborne Museum een nieuw diorama ingericht, voorstellend een opstelling van een 3-inch mortier die is ingegraven in een tuin ergens in Oosterbeek. Voor het maken van de put was het nodig een gat te breken in de keldervloer van gewapend beton. Vervolgens moest het zand worden uitgegraven. Berry de Reus, Eef Vellinga en Gerrit Pijpers kregen bij dit werk hulp van Gunner A.Boyd en Bombardier M.A.Bruffell van de 7th Royal Horse Artillery. De heer H. te Niet, gepensioneerd con-chiege van de Pieter Reijenga Mavo, verzorgde geheel belangeloos en met zeer veel vakmanschap het timmer- en metselwerk. (Zie foto)

De opstelling van het 3-inch mortier in de kelder van Hartenstein
(Foto: B. de Reus)

Dagboek van Britse parachutisten-arts verschenen.

Over de geschiedenis van de gewondenverzorging en de organisatie van de Britse Medische Dienst tijdens de Slag bij Arnhem zijn reeds verschillende boeken gepubliceerd. Kortgeleden is hieraan opnieuw een titel toegevoegd: "Arnhem Doctor" door Stuart Mawson. Mawson was bataljonsarts van het 11e Parachutisten Bataljon, dat als onderdeel van de 4e Parachutisten Brigade op 18 september 1944 boven de Ginkelse Heide afsprong. Ondanks het feit dat Mawson geen namen van wegen of straten noemt, is zijn beschrijving van plaatsen en situaties zo duidelijk dat we hem bijna op de voet kunnen volgen. In de achterhoede van het 11e Bataljon trekt hij met zijn medische personeel van de Ginkelse Heide door Wolfheze en via de Utrechtseweg naar Oosterbeek, waar men in de avond van de 18e september aankomt. Even voorbij het viaduct bij Station Oosterbeek-Laag wordt in een tuin langs de Klingelbeekseweg overnacht. Vroeg in de ochtend van

dinsdag 19 september gaat de opmars verder tot vlakbij de Hulkesteinseweg in Arnhem. De rest van het 11e Bataljon is dan inmiddels in zware gevechten gewikkeld bij Onderlangs - Bovenover en de medische sectie van Mawson richt een verbandpost in, in een garage van een huis aan de Klingelbeekseweg. Als de toestand daar onhoudbaar wordt, zet Mawson zijn werk voort in een schuur, enige honderden meters verder naar het westen. Daar ontmoet hij voor het eerst de Nederlandse verpleegster, die in de rest van het verhaal zo'n belangrijke rol zal spelen.

In de loop van 19 september worden alle gewonden en het medische personeel uit de schuur geëvacueerd naar Hotel Schoonoord in Oosterbeek, dat inmiddels in gebruik is genomen als hospitaal. Mawson is dan definitief gescheiden van zijn eigen bataljon. De rest van de Slag bij Arnhem blijft hij ingedeeld bij de medische staf van Schoonoord. Zijn beschrijvingen van het leven en werken in dat hospitaal, terwijl rondom de gevechten in alle hevigheid woeden, is zeer indringend.

Toch is het vooral zijn analyse van de emoties die hij bij zichzelf en bij anderen waarneemt, die het boek zo bijzonder maken. Bovendien heeft Mawson een buitengewone gave om alles wat hij ervaart aan beelden en emoties om te zetten in een uiterst boeiende taal.

Zijn verhaal eindigt, wanneer hij, nadat Schoonoord op 23 september in Duitse handen is overgegaan, samen met alle gewonden in krijgsgevangenschap gaat.

"Arnhem Doctor", dat verscheen bij de uitgeverij Orbis in Londen en dat wordt geïmporteerd door Keesing Boeken BV in Amsterdam, kost f 43.90.

Van het boek bestaat geen Nederlandse vertaling.

Nieuw boek over Britse "Airborne" generaals.

In 1979 verscheen het boek "The Silken Canopy", waarin de Britse majoor Victor Dover zijn ervaringen als parachutist tijdens de Tweede Wereldoorlog beschrijft. Zijn onlangs verschenen tweede boek, "The Sky Generals", handelt over de generaals die in die periode het bevel voerden over de Britse luchtlandingstroepen. Dover schetst in het kort hun jeugd, carrière en karakter, waarna hij ingaat op hun rol bij de opbouw van de verschillende brigades en divisies en bij de in vijandelijk gebied uitgevoerde luchtlandings-operaties.

Als eerste wordt beschreven Generaal Gale, die als eerste het bevel kreeg over de op 15 september 1942 opgerichte Eerste Parachutisten Brigade en die in 1944 de 6e Airborne Divisie leidde tijdens de invasie in Normandië. Veel aandacht wordt besteed aan Browning, die wel de "vader" van de Britse luchtlandingstroepen wordt genoemd. Ook aan minder bekende generaals zoals Hopkinson en Down, die als voorgangers van Urquhart het bevel voerden over de 1ste Airborne Divisie, wordt aandacht besteed.

In het hoofdstuk "The Magnificent Disaster" wordt uitgebreid ingegaan op de rol van Urquhart en Sosabowski tijdens de Slag bij Arnhem. Generaal Bols, die de 6e Airborne Divisie leidde tijdens de aanval over de Rijn in maart 1945, sluit de rij van "Airborne" generaals.

In een apart hoofdstuk behandelt de schrijver bovendien nog Generaal Wingate, die in 1944 op grote schaal gebruik maakte van gliders om mensen en materiaal ver achter de Japanse linies in Burma over te brengen.

Hoewel de sterkte van de Britse luchtlandingstroepen na de Tweede Wereldoorlog geleidelijk werd verminderd, speelden zij bij verschillende lokale conflicten toch nog een belangrijke rol. Zo hielpen zij bij het handhaven van de orde in Palestina tussen 1945 en 1949 en deden zij mee aan de aanval op het Suezkanaal in 1956. Ook op deze gebeurtenissen gaat Dover in.

"The Sky Generals" verscheen in 1981 bij Cassell in Londen en wordt in Nederland geïmporteerd door Nilsson & Lamm BV. De prijs van dit Engelstalige boek bedraagt f 44.35.

Nieuwsbrief No. 7.

De volgende Nieuwsbrief verschijnt eind augustus en zal een kort programma bevatten van de komende september-herdenkingen.

R.P.G.A. Voskuil